

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Z., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej JUDr. F. N., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **K. F.**, bývajúcej v K., o **zaplatenie 637,65 €**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17 C 249/2009, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. júna 2010 sp. zn. 14 Co 31/2010 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. júna 2010 sp. zn. 14 Co 31/2010 **z r u š u j e** a vec tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou doručenou súdu 7. septembra 2009 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplata sumy 637,65 € pozostávajúcej z poplatku z omeškania vo výške 436,30 € (v zmysle § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. - 0,2 % denne zo sumy 172,18 € od 15. marca 2005 do 2. septembra 2008, základ ktorého bol stanovený v platobnom výmere č. 85/2005 zo 14. marca 2005 ako povinnosti zaplatiť dlžné poistné) a z úrokov z omeškania vo výške 201,35 € (v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka za omeškanie s úhradou sumy 666 € v období od 15. marca 2005 do 2. septembra 2008, základ ktorého bol stanovený v platobnom výmere č. 86/2005 zo 14. marca 2005 ako poplatok z omeškania pri platení poistného). Uplatnený nárok odôvodnila tým, že zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou s Perspektívou družstevnou zdravotnou poisťovňou nadobudla pohľadávky, a to: 1/dlžné poistné 172,18 € stanovené platobným výmerom č. 85/2005 zo 14. marca 2005, 2/ poplatok z omeškania 666 € stanovený platobným výmerom č. 86/2005 zo 14. marca 2005, ktorých

zaplatenie bolo žalovanému uvedenými platobnými výmery vydanými poisťovňou (pôvodným veriteľom). Tým, že tieto pohľadávky neboli uhradené riadne a včas (boli uhradené až dňa 2. septembra 2008), žalobkyňa si v tomto súdnom konaní uplatnila ako sankcie: 1/ poplatok z omeškania (podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení) a 2/ úroky z omeškania (podľa § 517 ods. 2 Obč. zákonníka).

Okresný súd Zvolen uznesením zo 14. decembra 2009 č.k. 17 C 249/2009-36 konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku v zmysle § 10 ods. 1, 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov z dôvodu, že žalobkyňa ani na výzvu súdu súdny poplatok vo výške 38 € za návrh na začatie konania nezaplatila. Súd sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že konanie je v tejto veci oslobodené od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. júna 2010 sp. zn. 14 Co 31/2010 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia vec postupuje Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Bratislava, Grösslingova č. 5, a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, avšak z iného právneho dôvodu, keď dospel k záveru, že je tu neodstrániteľný nedostatok podmienky konania - nedostatok právomoci súdu - v zmysle § 7 ods. 1 O.s. p. v spojení s § 103 O.s.p. a § 104 ods. 1 O.s.p.; rozhodol vec postúpiť príslušnému orgánu na ďalšie konanie v zmysle § 85 h/ zákona č. 581/2004 Z.z. po jej právoplatnom zastavení. Vychádzal z toho, že uplatnený nárok - poplatok z omeškania z nezaplateného poistenia (§ 23 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení) vznikol ako dôsledok oneskoreného plnenia poistenia - povinnosti vyplývajúcej z právnej normy, ktorá sa zaraďuje do oblasti práva verejného. Postúpením pohľadávky žalobcovi sa jej charakter nemení. Právo predpísať poistné, vrátane poplatku z omeškania s plnením dlžného poistného mala do 31. decembra 2004 zdravotná poisťovňa formou platobného výmeru (§ 23 zákona č. 273/1994 Z.z.), ktorý je individuálnym aktom príslušného správneho orgánu. Pohľadávka uplatňovaná v tomto konaní nevznikla z občianskoprávneho vzťahu, jej právny režim sa riadi normou verejného práva. S účinnosťou od 1. januára 2005 oprávnenie vydávať platobné výmery, ak ide o pohľadávku na poistnom z neodvedených preddavkov na poistnom, alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom

podľa osobitného predpisu, úroky z omeškania a pohľadávky vyplývajúce z nezaplatenej úhrady za neodkladnú zdravotnú starostlivosť prešlo podľa § 18 ods. 1 písm. a/ bod 3 zákona č. 581/2004 Z.z., ktorým bol zrušený zákon č. 273/1994 Z.z., na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu ako i rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. tým, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Vychádzala z toho, že právomoc rozhodnúť o nároku na poplatok z omeškania z dlžného poistného nemá ani Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ani pôvodný veriteľ (zdravotná poisťovňa); pretože neexistuje orgán, ktorý má právomoc o tom rozhodnúť, jediným orgánom, ktorého právomoc prichádza do úvahy, je súd. Pokiaľ odvolací súd pre nedostatok právomoci súdu konanie zastavil a vec postúpil na ďalšie konanie príslušnému správnomu orgánu, nepostupoval správne, svojím postupom žalobkyni znemožnil realizáciu jej práva na súdnu ochranu (článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Ďalej uviedla, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa z iného dôvodu ako prvostupňový súd, čím žalobkyňa stratila možnosť vyjadriť sa k dôvodom, ktorými sa súd prvého stupňa nezaoberal. Zároveň uviedla, že odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami v odvolaní a teda rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

Žalovaná nevyužila právo vyjadriť sa k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení konania.

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže navrhovateľkou podané dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu, prípustnosť jej dovolania preto z § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na vyššie uvedené by prípustnosť dovolania navrhovateľky zakladala iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z týchto väd, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli. Žalobkyňa v dovolaní namietala, že postupom súdu jej bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, namietat' v opravnom prostriedku správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

Dovolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci konanie pred odvolacím súdom je takouto vadou (vyplývajúcou z uvedeného ustanovenia) postihnuté. Odvolací súd totiž potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o zastavení konania z iného právneho dôvodu (pre nedostatok právomoci súdu), než ktorým odôvodnil zastavenie konania prvostupňový súd (pre nezaplatenie súdneho poplatku), a to bez toho, aby umožnil žalobkyňi vyjadriť sa k možnosti

takéhoto iného právneho posúdenia veci. Za rozhodujúcu skutočnosť odôvodňujúcu zastavenie konania považoval, na rozdiel od súdu prvého stupňa, nedostatok právomoci súdu (§ 7 O.s.p.) prejednať a rozhodnúť túto vec (konanie o poplatku za omeškanie s platením poisťného medzi zdravotnou poisťovňou a poistencom), ktorá (podľa jeho názoru) patrí do rozhodovacej pôsobnosti iného orgánu, ktorým je správny orgán (Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou).

Odvolací súd bol síce oprávnený potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak toto bolo vo výroku vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.), no zároveň, ak bol toho názoru, že je potrebné vec posúdiť inak (z iného právneho dôvodu) a teda podľa ustanovení právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a sú pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, bol povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému odlišnému právnemu posúdeniu vyjadrili (§ 213 ods. 2 O.s.p.). Tým, že odvolací súd takto nepostupoval, jeho rozhodnutie možno označiť za „prekvapivé“, pri nerešpektovaní zásady dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania, v dôsledku čoho bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (R 33/2011, Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 5 Cdo 322/2009).

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť dovolania žalobkyne a zároveň aj jeho opodstatnenosť, zrušil dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. marca 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková